

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060208

PROTOKOLL
2019-03-08 och
2019-06-05
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 6
Mål nr M 7084-18

RÄTTEN

Hovrättsråden Lars Borg, Lars Olsson och Ralf Järtelius, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden Ote Dunér

PARTER

Sökande

Aktion Skåne-Miljö

Motpart

European Spallation Source ERIC, 768200-0018, Box 176, 221 00 Lund

Ombud:

Advokaterna B H och M J

SAKEN

Återställande av försutten tid

TIDIGARE AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-06-19 i mål nr M 1007-12

Mark- och miljödomstolen meddelade dom i mål nr M 1007-12 den 19 juni 2018. Domen fick överklagas senast den 10 juli 2018. Aktion Skåne-Miljö överklagade domen, men överklagandet kom in till mark- och miljödomstolen först den 11 juli 2018 och avvisades därför som för sent inkommet. Mark- och miljödomstolen har bedömt att överklagandeskriften även ska betraktas som en ansökan om återställande av försutten tid och har därför överlämnat den till Mark- och miljööverdomstolen för prövning av denna fråga.

Aktion Skåne-Miljö har till stöd för sin ansökan om återställande av försutten tid anfört följande: Mark- och miljödomstolens dom anlände med posten fredagen den 6 juli 2018. Överklagandet postades samma dag på morgonen, i god tid innan brevlådan

Dok.Id 1477691

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

töms. Om brevbäraren av någon anledning missade att ta med sig överklagandet kan det ha blivit försenat. Brevlådan töms klockan tio på vardagar och på helgen är det ingen tömning.

European Spallation Source ERIC har anfört i huvudsak följande: Mark- och miljödomstolens dom av den 19 juni 2018 har kungjorts. Såvitt framgår av kungörelsen har domen och övriga handlingar i målet funnits tillgängliga hos aktförvararen. Det faktum att klaganden mottagit domen per post först den 6 juli 2018 utgör därför inte laga förfall. Därtill verkar klagandens uppgifter om när överklagandet lämnats för postbefordran inte stämma, då det anförts att överklagandet postats på morgonen den 6 juli 2018 trots att överklagandeskriften är daterad den 7 juli 2018.

Målet föredras och Mark- och miljööverdomstolen fattar följande

BESLUT (att meddelas 2019-06-13)

Mark- och miljööverdomstolen bifaller ansökan om återställande av försutten tid och beslutar att Aktion Skåne-Miljös överklagande ska tas upp till prövning i sak.

Skälen för beslutet

I ansökningsmål ska, enligt 22 kap. 21 § tredje stycket miljöbalken, den skyldighet att underrätta parterna om innehållet i domen som följer av 17 kap. 9 § sjunde stycket rättegångsbalken anses fullgjord genom att ett exemplar av domen hålls tillgängligt hos den aktförvarare som har förordnats. Bestämmelsens ordalydelse ger vid handen att det inte finns någon skyldighet att alls skicka domen i ett ansökningsmål till parterna, vilket i så fall skulle tala för att det inte finns förutsättningar att bifalla en ansökan om återställande av försutten tid som grundas på att domen har skickats, men för sent.

I praktiken torde mark- och miljödomstolarna, precis som i det nu aktuella fallet, expediera domar i ansökningsmål till parterna och enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning kan det sättas ifråga om en strikt tillämpning av bestämmelsen 22

kap. 21 § tredje stycket miljöbalken är avsedd i fall då ansökningsmål avgörs på handlingarna.

Den aktuella bestämmelsen motsvarar regleringen i 13 kap. 43 § tredje stycket i den numera upphävda vattenlagen (1983:291). Bestämmelsen i vattenlagen gällde för vattendomstolens avgöranden i vattenmål. Sådana mål skulle alltid avgöras efter huvudförhandling. I vattenlagsutredningens slutbetänkande (SOU 1977:27 s. 392) anfördes det att skyldigheten enligt 17 kap. 9 § rättegångsbalken att underrätta part om domens innehåll borde anses vara fullgjord genom att ett exemplar av domen hölls tillgänglig hos aktförvararen. Departementschefen delade den uppfattningen, men ansåg att det var nödvändigt med en lagbestämmelse i frågan, med följd att den nu aktuella regleringen togs in som ett tredje stycket i 13 kap. 43 § vattenlagen (se prop. 1981/82:130 s. 537).

I förarbetena till den nu gällande regleringen i miljöbalken sägs det bara att underrättelse om innehållet i domen, på grund av det ofta stora antalet sakägare, kan fullgöras genom att domen hålls tillgänglig hos aktförvararen (se prop. 1997/98:45, Del 2, s. 244). Några närmare överväganden med anledning av att ansökningsmål enligt miljöbalken, till skillnad från vattenmål enligt vattenlagen, kan avgöras utan huvudförhandling redovisas inte i miljöbalkens förarbeten.

Den skyldighet för domstolen att underrätta parterna om innehållet i domen som följer av 17 kap. 9 § rättegångsbalken tillgodoser ett väsentligt rättssäkerhetsintresse. Om parterna i ansökningsmål enligt miljöbalken som avgörs på handlingarna skulle få underrättelse om domen enbart genom att den hålls tillgänglig hos aktförvararen och, i förekommande fall, genom kungörelse finns det en uppenbar risk för rättsförluster. Det kan också sättas i fråga om en sådan ordning är förenlig med kravet på en rättvis rättegång i art. 6 i Europakonventionen. I sammanhanget bör det också framhållas att den reglering i vattenlagen som nu har överförs till miljöbalken tillkom under en tid då de tekniska förutsättningarna för att expediera domar till ett större antal parter var helt annorlunda jämfört med idag. Sammantaget bedömer därför Mark- och miljööverdomstolen att det finns skäl att tolka bestämmelsen i 22 kap. 21 § tredje stycket miljöbalken på så sätt att den endast är tillämplig i fall då dom meddelas efter

huvudförhandling eller sammanträde där parterna blir underrättade om att domen hålls tillgänglig endast på det begränsade sätt som föreskrivs i bestämmelsen.

Utgångspunkten för den fortsatta bedömningen blir därmed att mark- och miljödomstolen har haft en skyldighet att expediera domen till Aktion Skåne-Miljö.

Av tillgänglig utredning framgår det att den dom som mark- och miljödomstolen skickade till Aktion Skåne-Miljö kom i retur och därför skickades på nytt, till rätt adress, den 2 juli 2018. Mot den bakgrunden finns det inte anledning att ifrågasätta Aktion Skåne-Miljös uppgift att föreningen fick domen per post först fredagen den 6 juli 2018. Under sådana förhållanden får Aktion Skåne-Miljö anses ha haft laga förfall för sin underlåtenhet att överklaga domen i rätt tid (jfr t.ex. NJA 1976 C 85). Det förhållandet att mark- och miljödomstolens dom har kungjorts föranleder, mot ovan angiven bakgrund, inte någon annan bedömning (jfr NJA 2014 s. 267).

Den försuttna tiden ska därför återställas. Det innebär att Aktion Skåne-Miljös överklagande av mark- och miljödomstolens dom ska tas upp till prövning i Mark- och miljööverdomstolen. Mark- och miljööverdomstolen kommer senare att avgöra frågan om prövningstillstånd ska ges.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga A

Överklagande senast 2019-07-11

Ote Dunér

Protokollet uppvisat/

Skiljaktig mening, se nästa sida

Skiljaktig mening i Mark- och miljööverdomstolen

Hovrättsrådet Lars Olsson är skiljaktig och anför att skälen för beslutet, fram till sista stycket, borde ha utformats enligt följande:

Vid ikraftträdandet av 1983 års vattenlag gällde enligt 17 kap. 9 § fjärde stycket rättegångsbalken en skyldighet för domstolen att, samma dag som en dom i tvistemål meddelades utan föregående huvudförhandling, sända en underrättelse till parterna om tiden för domens meddelande. Den underrättelseskyldigheten togs bort år 1988 med hänvisning till att den regelmässigt torde fullgöras genom att själva domen skickas samma dag som den meddelas, se prop. 1987/88:3 s. 8 och jfr nu 2 § förordning (2003:234) om tiden för tillhandahållande av domar och beslut, m.m. För huvudförhandlingsfallen föreligger en skyldighet att, om domen inte avkunnas vid förhandlingen, underrätta om tiden och sättet för domens meddelande, se 17 kap. 9 § andra stycket rättegångsbalken. Regleringen i rättegångsbalken bygger på att part i förväg underrättas om tiden för domens meddelande eller i anslutning till att dom meddelas får sig tillsänd antingen en särskild underrättelse om detta eller själva domen. I de fall som dom sänds så kan den alltså sägas fylla två funktioner; dels en underrättelse om att dom har meddelats, dels en underrättelse om innehållet i domen. (Jfr även rättsfallet NJA 2012 s. 435.)

Regleringen i 22 kap. 21 § tredje stycket miljöbalken innebär att skyldigheten enligt 17 kap. 9 § sjunde stycket rättegångsbalken att underrätta parterna om *innehållet* i domen ska anses fullgjord genom att ett exemplar av domen hålls tillgängligt hos den eller de aktförvarare som har förordnats.

Av mark- och miljödomstolens dagboksblad framgår att domstolen i detta mål meddelade en deldom den 12 juni 2014 och att den domen samma dag expedierades till bl.a. företrädare för Aktion Skåne-Miljö som överklagade deldomen inom föreskriven tid. Aktion Skåne-Miljö får mot den bakgrunden anses ha haft anledning räkna med att på motsvarande sätt få underrättelse om att den nu aktuella domen hade meddelats (jfr rättsfallet NJA 1988 s. 269).

Av tillgänglig utredning framgår det att den dom som mark- och miljödomstolen skickade till Aktion Skåne-Miljö kom i retur och skickades på nytt den 2 juli 2018. Det finns därför inte anledning att ifrågasätta Aktion Skåne-Miljös uppgift att föreningen fick domen per post först fredagen den 6 juli 2018 (jfr rättsfallet NJA 2012 s. 435). Det framgår inte att föreningen på annat sätt fått sig tillsänd en underrättelse om tiden för domens meddelande.

Aktion Skåne-Miljö får mot denna bakgrund anses ha haft laga förfall för sin underlåtenhet att överklaga domen i rätt tid.